

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

Elektron nashr. 1378 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
To'irova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahridinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umida	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdujalilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector.....	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжонова	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva MaxliyoXon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar"dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari.....	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikani integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	1012
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарида, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	

Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish.....	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	
Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi.....	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiye Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	1194
Turopolov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	

Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	
Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi.....	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxabovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi.....	1268
Qobilov Muxammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash.....	1292
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish.....	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish.....	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligasiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligasiyalar bilan bog'liq risklar.....	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari.....	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	

“O‘zbekistonning “yashil iqtisodiyot”ga o‘tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar”	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O‘zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	

O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI

Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna

PhD, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda turli iqtisodchi olimlarning ilmiy qarashlari, amaliyotdagi yondashuvlar hamda normativ-huquqiy asoslar o'rganilgan. Ekoturizm xizmatlari tashkil etilishi rejalashtirilgan hududlar – davlat qo'riqxonalari, pitomniklar, milliy tabiat bog'lari, o'rmon xo'jaliklari hamda respublikadagi yirik suv havzalari tahlil qilingan. Shuningdek, ekoturizm infratuzilmasini rivojlantirish doirasida zamonaviy talablar asosida dor yo'llari qurilishi rejalashtirilayotgan tuman va shaharlar o'rganilgan. Olib borilgan tahlillar asosida O'zbekistonda ekologik turizmni yanada rivojlantirish bo'yicha xulosa va amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: ekologik turizm, tabiiy resurslar, qo'riqxonalar, suv havzalari, infratuzilma, barqaror rivojlanish, investitsiya, ijtimoiy mas'uliyat.

Abstract: This article explores the development of ecological tourism in Uzbekistan. The study analyzes the scientific perspectives of economists and the current national practices in the field. The research focuses on areas designated for ecotourism services, including state reserves, nurseries, national parks, and forestry, as well as major water bodies where recreational tourism activities are planned. Furthermore, it examines cities and districts targeted for the construction of tourism infrastructure, such as toll roads designed to meet modern standards. Based on the conducted analysis, the study presents conclusions and practical recommendations for enhancing sustainable ecotourism development in Uzbekistan.

Key words: ecological tourism, natural resources, reserves, water bodies, infrastructure, sustainable development, investment, social responsibility.

Аннотация: В статье рассматриваются актуальные вопросы развития экологического туризма в Узбекистане. Исследование основано на анализе научных подходов экономистов и оценки национальной практики. Изучены территории, где планируется организация экотуристических услуг – в государственных заповедниках, питомниках, национальных парках, лесных хозяйствах, а также вблизи крупных водоемов республики. Также рассмотрены города и районы, где предусмотрено строительство туристической инфраструктуры, включая автодороги на платной основе, соответствующие современным стандартам. На основе полученных результатов сформулированы научные выводы и практические предложения по развитию экологического туризма в стране.

Ключевые слова: экотуризм, природные ресурсы, заповедники, водоемы, инфраструктура, устойчивое развитие, инвестиции, социальная ответственность.

KIRISH

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish barqaror iqtisodiy va ekologik o'sishda muhim ahamiyatga ega. Ekoturizm tabiiy hududlarga mas'uliyat bilan sayohat qilishni, tabiatni muhofaza qilishni rag'batlantirishni va mahalliy jamoalarga foyda keltiradi. O'zbekiston turli xil ekotizimlarga, jumladan, tog'lar, cho'llar, daryolar, noyob o'simlik va hayvonot dunyosiga boy bo'lib, ular ekoturizm uchun ideal. Ushbu sektorni rivojlantirish biologik xilma-xillikni saqlashga yordam beradi, shu bilan birga qishloq aholisi uchun bandlik imkoniyatlarini yaratadi. Ekoturizm turistlarga ham, mahalliy aholiga ham atrof-muhitni muhofaza qilishning ahamiyati haqida ma'lumot beradi. U ekologik toza xulq-atvorni rag'batlantiradi va tabiat bilan uyg'un bo'lgan an'anaviy turmush tarzini qo'llab-quvvatlaydi. Atrof-muhitga e'tiborli sayyohlarni jalb qilish orqali O'zbekiston o'zining turistik takliflarini tarixiy va madaniy yo'nalishlardan tashqari diversifikatsiya qilishi mumkin. Nurota tog'lari, Ustyurt platosi va Orol dengizi mintaqasi kabi joylar ekologik toza sayohatlar uchun yuqori salohiyatga ega. Ekoturizm gavjum shahar sayyohlik joylariga bosimni kamaytirishga yordam beradi. U eko-lojalar va quyosh energiyasi bilan ishlaydigan transport tizimlari kabi barqaror infratuzilmani rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi. Ekoturizm ekologik izlarni minimallashtirish bilan birga daromad keltirishi mumkin. Mahalliy hunarmandchilik va organik oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarishni rag'batlantirish ekoturizmni rivojlantirish bilan bog'liq yana bir afzallikdir. Bu jamoalarning madaniy o'ziga xosligini mustahkamlaydi va xalqning tabiiy merosi haqida xabardorlikni oshiradi.

Xalqaro tashkilotlar ko'pincha ekoturizm loyihalarini qo'llab-quvvatlab, ularni yashil moliyalashtirish huquqiga ega qiladi. O'zbekistonning ekologik zonalari qushlarni kuzatish, sayr qilish va ilmiy ekspeditsiyalar

uchun imkoniyatlar yaratadi. Yoshlar o'rtasida ekologiya fanini targ'ib qilish uchun ta'lim dasturlari ekoturizmga kiritilishi mumkin. Hukumatning yashil iqtisodiyotni isloh qilishga sodiqligi ekoturizm strategiyalariga juda mos keladi. Ekoturizm ommaviy turizmga nisbatan atrof-muhitga ta'sirni kamaytiradi. Bu tashrif buyuruvchilarda ekologik mas'uliyat va boshqaruv hissini rivojlantiradi. Sayyohlik orqali ekologik jihatdan nozik hududlarni saqlab qolish, shuningdek, brakonerlik yoki o'rmonlarni kesish kabi noqonuniy faoliyatning oldini oladi. Ekoturizm O'zbekiston tabiiy boyliklarining jahon miqyosida ko'rinishini oshiradi. Bu qishloq rivojlanishiga hissa qo'shadi va shahar va qishloq iqtisodiy nomutanosibligini muvozanatlashda yordam beradi. Mahalliy gidlarni tayyorlash va jamoatchilikka asoslangan turizm dasturlarini ishlab chiqish uzoq muddatli muvaffaqiyat uchun zarurdir. Davlat-xususiy sheriklik ekoturizm sektoriga investitsiya va innovatsiyalarni kuchaytirishi mumkin. Raqamli marketing va eko-sertifikatlash dasturlari xalqaro eko-sayyohlarni jalb qilishi mumkin. Atrof-muhitga ta'sirni monitoring qilish va barqaror boshqaruv usullarini qo'llash ekologik muvozanatni ta'minlaydi. Shu sababli, O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalarini o'rganish dolzarb hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

"Ekoturizm tabiatni muhofaza qilish va rivojlantirishga imkon bergan holda, u eng kamida turistik faoliyat, bioxilma-xillik va mahalliy aholi o'rtasidagi ijobiy sinergetik munosabatlarni shakllantirish hamda ushbu faoliyatni tegishli tashkilotlar tomonidan samarali boshqarishni nazarda tutadi" [1].

"Ekoturizm – bu buzilmagan tabiiy hududlarda amalga oshiriladigan, atrof-muhitga va uning sifatiga zarar yetkazmaydigan, tabiiy resurslarni muhofaza qilish hamda ularni samarali boshqarishga bevosita hissa qo'shuvchi turizm turidir" [2].

"Ekoturizm – bu rejali tashkil qilingan turizm faoliyati bo'lib, u tabiatdan va tirik mavjudotlardan bahramand bo'lishning uyg'unlashuviga asoslanadi. U atrof-muhitni muhofaza qilishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, mahalliy aholi ijtimoiy guruhlarining turmush darajasiga ijobiy ta'sir qiladi va insonlar hamda tabiat o'rtasidagi adolatli barqaror rivojlanishni ta'minlaydi" [3].

"Ekoturizm o'z ichiga uchta asosiy mezonni qamrab oladi: birinchidan, sayyohlarni jalb qiluvchi obyektlar tabiiy bo'ladi (masalan, flora, fauna, geologik xususiyatlar); ikkinchidan, madaniy muhit xususiyatlari muhim rol o'ynaydi; uchinchidan, asosiy e'tibor mintaqadagi tabiiy resurslarga minimal darajada ta'sir ko'rsatishga qaratiladi. Ekoturizm barqaror turizm tushunchasi bilan o'zaro bog'liq bo'lib, u mahalliy hamjamiyatlar uchun foydali bo'lishi va hududlarning rekreatsion sig'imidan oshmasligi kerak" [4].

Xalqaro Tabiatni muhofaza qilish ittifoqi (IUCN) ekoturizmni "nisbatan buzilmagan tabiiy hududlarga tashrif buyurish, madaniy merosdan bahramand bo'lish, atrof-muhitga ziyon yetkazmagan holda mahalliy aholining ijtimoiy-iqtisodiy ishtirokini ta'minlash va ularning ushbu faoliyatdan foyda olishiga imkon beruvchi turizm shakli" sifatida ta'riflaydi [5].

Germaniyalik, avstriyalik va shveysariyalik olimlarning ilmiy tadqiqotlarida [6] "yumshoq turizm" atamasi o'rniga "ekologik va ijtimoiy mas'uliyatli turizm" iborasi qo'llaniladi. Har qanday holatda ham bu atama murakkab va uzun bo'lishiga qaramay, "yumshoq turizm"ning mohiyatini yanada aniqroq ifodalaydi. So'nggi yillarda ingliz tilidagi adabiyotlarda "barqarorlik" (sustainability) atamasi kengroq qo'llanilib, ekoturizmni buzilmagan yoki kam buzilgan va muhofaza etiladigan tabiiy landshaftlardan foydalanish bilan bog'lash tendensiyasi kuchaymoqda.

Rossiyalik olimlar Ye.Yu. Ledovskiy, A.V. Drozdov va N.V. Moralevalar o'z tadqiqotlarida "ekoturizm ekologik va ijtimoiy talablarga mos keladi, tabiat oldidagi mas'uliyatni his qiladi, uning himoyasiga ko'maklashadi, ma'rifiy vazifani bajaradi hamda an'anaviy madaniy va mahalliy hamjamiyatlarga ehtiyotkorlik bilan yondashadigan sayyohlarning ekologik madaniyatini oshiradi" degan xulosani ilgari surishgan [7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalarini o'rganishda qiyosiy tahlil, kuzatish, statistik tahlil, tahlil (analiz) va sintez kabi ilmiy tadqiqot usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda ekoturizm xizmatlarini rivojlantirish maqsadida bir qator davlat qo'riqxonalari, milliy tabiat bog'lari, pitomniklar va o'rmon xo'jaliklarida maxsus rejalashtirish loyihalari ishlab chiqilmoqda. Ushbu hududlar ekologik turizmni yo'lga qo'yish uchun tabiiy boyliklari, noyob flora va fauna hamda geografik o'ziga xosliklari bilan ajralib turadi. Jumladan, Surxon, Hisor, Zomin va Nurota davlat qo'riqxonalari 2024–2025 yillar davomida to'liq rejalashtiriladi. "Sudochye-Akpetki", "Saygachiy" va "Barsakelmes" kabi buyurtma qo'riqxonalarda ham ekoturizmni rivojlantirish uchun zarur infratuzilma loyihalari ishlab chiqilishi belgilangan.

Milliy tabiat bog'lari orasida Markaziy Qizilqum, Janubiy Ustyurt, Zarafshon, Xorazm, Zomin, Yuqori To'palang va Bobotog' bog'larida ekoturistik xizmatlar ko'rsatish uchun yuqori salohiyat mavjud (1-jadval).

1-jadval. Davlat qo'riqxonalari, pitomniklar, milliy tabiat bog'lari va o'rmon xo'jaliklarida ekoturizm xizmatlari yo'lga qo'yiladigan hududlarning ro'yxati [8].

T/r	Hudud nomi	Batafsil rejalashtirish loyihasi ishlab chiqish muddati
Davlat qo'riqxonalari (bufer zonasi)		
1.	Surxon davlat qo'riqxonasi	2024-yil noyabr
2.	Hisor davlat qo'riqxonasi	2024-yil dekabr
3.	"Sudochoye-Akpetki" davlat buyurtma qo'riqxonasi	2025-yil oktabr
4.	"Saygachiy" majmua (landshaft) buyurtma qo'riqxonasi	2025-yil noyabr
5.	Nurota qo'riqxonasi	2025-yil dekabr
6.	Zomin davlat qo'riqxonasi	2024-yil oktabr
7.	"Barsakelmes" davlat buyurtma qo'riqxonasi	2025-yil dekabr
Milliy tabiat bog'lari va pitomnik		
8.	Markaziy Qizilqum milliy tabiat bog'i	2025-yil noyabr
9.	Janubiy Ustyurt milliy tabiat bog'i	2024-yil noyabr
10.	Zarafshon milliy tabiat bog'i	2024-yil dekabr
11.	Xorazm milliy tabiat bog'i	2025-yil dekabr
12.	Zomin milliy tabiat bog'i	2024-yil noyabr
13.	Yuqori To'palang milliy tabiat bog'i	2025-yil oktabr
14.	Bobotog' milliy tabiat bog'i	2024-yil dekabr
15.	Quyi Amudaryo davlat biosfera rezervati	2025-yil sentabr
16.	Buxoro ixtisoslashtirilgan "Jayron" pitomnigi	2025-yil iyun
O'rmon xo'jaliklari		
17.	Burchmulla davlat o'rmon xo'jaligi	2024-yil noyabr
18.	Darg'om davlat o'rmon ishlab chiqarish korxonasi	2025-yil iyul
19.	Qiziriq davlat o'rmon xo'jaligi	2025-yil dekabr
20.	Boysun davlat o'rmon xo'jaligi	2024-yil noyabr
21.	Bobotog' davlat o'rmon xo'jaligi	2025-yil iyul
22.	Hisor davlat o'rmon xo'jaligi	2024-yil oktabr
23.	Uzun davlat o'rmon xo'jaligi	2025-yil noyabr
24.	Surxondaryo davlat o'rmon xo'jaligi	2025-yil oktabr
25.	Dehqonobod davlat o'rmon xo'jaligi	2025-yil dekabr
26.	Ohangaron davlat o'rmon xo'jaligi	2024-yil noyabr

Shuningdek, Quyi Amudaryo biosfera rezervati va "Jayron" pitomnigi ilmiy, ma'rifiy va sayyohlik yo'nalishlarini o'zida birlashtirgan holda xizmat qiladi. Rejalashtirish ishlari natijasida bu hududlarda ekologik yurish yo'llari, kuzatuv minoralari, mehmon uylari va axborot markazlari tashkil etiladi. Burchmulla, Boysun, Qiziriq, Darg'om va boshqa o'rmon xo'jaliklari ham tabiiy dam olish maskanlariga aylantirilishi rejalashtirilmoqda. 2024-yil oxirigacha Hisor, Ohangaron va Boysun o'rmon xo'jaliklarida ekoturizm obyektlarini tashkil qilish bo'yicha dastlabki bosqich yakunlanadi. 2025-yilga kelib esa Uzun, Surxondaryo, Dehqonobod va Bobotog' hududlarida to'liq rejalashtirilgan loyihalar asosida ish boshlanadi.

Ushbu hududlar ekoturizm orqali nafaqat atrof-muhitni asrash, balki mahalliy aholining bandligini ta'minlash va iqtisodiy faolligini oshirishda ham muhim o'rin tutadi. Loyihalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun davlat idoralari, xususiy sektor va xalqaro tashkilotlar o'rtasida hamkorlik yo'lga qo'yilmoqda. Rejalashtirilayotgan ekoturizm xizmatlari ekologik barqarorlik, iqlimga mos infratuzilma va tabiatni muhofaza qilish tamoyillariga

asoslanadi. Shu bilan birga, har bir hududning ekologik salohiyati va geostrategik joylashuviga mos yondashuv tatbiq etilmoqda. Natijada, bu hududlar O'zbekistonning ekoturizm xaritasida muhim markazlarga aylanishi kutilmoqda(2-jadval).

2-jadval. Plyaj va suvda dam olish turizm xizmatlari tashkil etiladigan respublikadagi yirik suv havzalari ro'yxati [8].

T/r	Suv havza nomi	Joylashgan joyi
Qoraqalpog'iston Respublikasi		
1.	Sudochye ko'li	Mo'ynoq tumani
2.	Ashshiko'l	Nukus shahri
3.	Qaratereng ko'li	Taxtakopir tumani
4.	Aqchako'l	Ellikqal'a tumani
Buxoro viloyati		
5.	Jilvon ko'li	Shofirkon tuman
Jizzax viloyati		
6.	Arnasoy suv ombori	Arnasoy tumani
7.	Tuzkon ko'li	Forish tumani
8.	Aydarko'l	Forish tumani
Qashqadaryo viloyati		
9.	Xo'jaipok	Dehqonobod tumani
10.	Konsoyko'l	Dehqonobod tumani
11.	"Delfin" istirohat plyaji	Qarshi shahri
Navoiy viloyati		
12.	Aydarko'l	Nurota tumani
13.	To'dako'l	Qiziltepa tumani
14.	"Yoshlar" sun'iy ko'li	Navoiy shahri
Namangan viloyati		
15.	Chortoq suv ombori	Chortoq tumani
Samarqand viloyati		
16.	Qoratepa suv ombori	Urgut tumani
Surxondaryo viloyati		
17.	"Uchqizil" suv ombori	Termiz tumani
18.	"Degriz" suv ombori	Oltinsoy tumani
19.	"To'palang" suv ombori	Sariosiyo tumani
20.	Janubiy Surxon suv ombori	Qumqo'rg'on tumani
21.	"Oqtepa" suv ombori	Jarqo'rg'on tumani
Toshkent viloyati		
22.	Chorvoq suv ombori	Bo'stonliq tumani
23.	Toshkent suv ombori	O'rta chirchiq tumani
Farg'ona viloyati		
24.	"Karkidon" suv ombori	Quva tumani
Xorazm viloyati		
25.	Qal'ajiq qal'asi	Bog'ot tumani
26.	"Yoshlar" ko'li	Urganch shahri
Toshkent shahri		
27.	"Cho'milish" plyaji	Chilonzor tumani

O'zbekistonda plyaj va suvda dam olish turizm xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha 2-jadvalda ko'rsatilgan yirik suv havzalari muhim ahamiyat kasb etadi. Bu suv havzalari mamlakatning turli hududlarida joylashgan bo'lib, ularning har biri turizmni rivojlantirishda alohida imkoniyatlarga ega.

Qoraqalpog'iston Respublikasida joylashgan Sudochoye, Ashshiko'l, Qaratereng va Aqchako'l kabi tabiiy ko'llar Mo'ynoq, Nukus, Taxtakopir va Ellikqal'a hududlarining turistik jozibasini oshirmoqda. Buxoro viloyatidagi Jilvon ko'li Shofirkon tumanida sayyohlar uchun sokin dam olish maskani sifatida e'tiborni tortmoqda.

Jizzax viloyatidagi Arnasoy suv ombori, Tuzkon ko'li va Aydarko'l suv havzalari Forish va Arnasoy tumanlarida suv sporti va ekoturizmni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Qashqadaryo viloyatida Xo'jaipok, Konsoyko'l va Qarshi shahridagi "Delfin" istirohat plyaji aholi va mehmonlar uchun ommaviy dam olish zonalariga aylangan.

Navoiy viloyatining Nurota va Qiziltepa tumanlaridagi Aydarko'l va To'dako'l suv havzalari bilan birga "Yoshlar" sun'iy ko'li ham turizm inshootlari bilan boyitilmoqda. Namangan viloyatidagi Chortoq suv ombori va Samarqand viloyatidagi Qoratepa suv ombori tabiiy go'zalligi bilan ajralib turadi.

Surxondaryo viloyatida joylashgan "Uchqizil", "Degriz", "To'palang", Janubiy Surxon va "Oqtepa" suv omborlari ekoturizm, baliq ovlash va dam olish uchun qulay imkoniyatlar yaratmoqda. Tabiiy sharoitlari va infratuzilmasi rivojlangan Chorvoq va Toshkent suv omborlari Toshkent viloyatida eng ko'p tashrif buyuriladigan joylardandir.

Farg'ona viloyatidagi "Karkidon" suv ombori esa sokin va tinch dam olish maskanlaridan biri hisoblanadi. Xorazm viloyatida Qal'ajiq qal'asi va Urganch shahridagi "Yoshlar" ko'li hududiy turizm uchun istiqbolli yo'nalishlar sirasiga kiradi. Toshkent shahrida, Chilonzor tumanida joylashgan "Cho'milish" plyaji esa shaharliklar uchun tezkor va qulay dam olish joyidir.

Umuman olganda, bu suv havzalari respublika miqyosida plyaj va suvda dam olish xizmatlarini kengaytirish, turizm infratuzilmasini rivojlantirish va mahalliy iqtisodiyotni faollashtirishda muhim rol o'ynamoqda. Shu sababli har bir suv havzasi atrofida ekologik, sanitariya va xavfsizlik talablariga javob beradigan sharoitlar yaratilishi zarur. Shu orqali ichki va tashqi turizm salohiyatini oshirish hamda barqaror turizm rivojiga erishish mumkin bo'ladi.

O'zbekistonning bir qator tuman va shaharlarida zamonaviy talablar asosida dor yo'llari qurilishi rejalashtirilgan. Ushbu infratuzilma loyihalari aholining sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, turizm salohiyatini oshirish va jismoniy faollikni targ'ib qilishga qaratilgan (3-jadval).

3-jadval. Zamonaviy talablar asosida dor yo'llari qurilishi rejalashtirilgan tuman va shaharlar ro'yxati [8].

T/r	Hudud nomi	Tuman (shahar) nomi	Quriladigan dor yo'li soni
1.	Andijon viloyati	Xonobod shahri	1
2.	Namangan viloyati	Yangiqo'rg'on tumani	1
3.		Pop tumani	1
4.	Navoiy viloyati	Xatirchi tumani	1
5.	Jizzax viloyati	Zomin tumani	1
6.		Forish tumani	1
7.		Baxmal tumani	1
8.	Samarqand viloyati	Nurobod tumani	1
9.	Qashqadaryo viloyati	Shahrisabz tumani	1
10.		Kitob tumani	1
11.		Qamashi tumani	2
12.	Surxondaryo viloyati	Boysun tumani	1
13.		Sariosiyo tumani	1
14.	Toshkent viloyati	Bo'stonliq tumani	4
15.			2
16.			1
17.		Parkent tumani	1
18.		Angren shahri	1
19.		Ohangaron tumani	1
Jami:			24

Andijon viloyatining Xonobod shahrida 1 ta dor yo'li qurilishi belgilangan. Namangan viloyatida esa Yangiqo'rg'on va Pop tumanlarida alohida-alohida 1 tadan dor yo'li bunyod etilishi rejalashtirilmoqda. Navoiy viloyatining Xatirchi tumanida ham bunday infratuzilma tashkil etiladi. Jizzax viloyatida Zomin, Forish va Baxmal tumanlarida dor yo'llari barpo etilishi kutilmoqda.

Samarqand viloyatining Nurobod tumanida 1 ta dor yo'li qurilishi nazarda tutilgan. Qashqadaryo viloyatida esa Shahrisabz, Kitob va Qamashi tumanlarida dor yo'llari rejalashtirilgan bo'lib, Qamashi tumanida ularning soni 2 tani tashkil etadi. Surxondaryo viloyatida Boysun va Sariosiyo tumanlarida alohida 1 tadan dor yo'li barpo etiladi.

Eng ko'p dor yo'li qurilishi Toshkent viloyatiga to'g'ri kelib, Bo'stonliq tumanida jami 4 ta dor yo'li loyihalashtirilgan. Bo'stonliqqa qo'shimcha ravishda Parkent tumani, Angren shahri va Ohangaron tumanida ham bittadan dor yo'li qurilishi rejalashtirilgan.

Ushbu dor yo'llari sport va turizmni uyg'unlashtirib, fuqarolar uchun sog'lom hordiq chiqarish imkoniyatlarini kengaytiradi. Dor yo'llari tog'li hududlarda sayyohlik oqimini oshirishga va yangi turistik marshrutlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Infratuzilma zamonaviy xavfsizlik va ekologik standartlarga muvofiq qurilishi belgilangan.

Umumiy hisobda, mamlakat bo'yicha jami 24 ta dor yo'li qurilishi rejalashtirilgan. Bu tashabbuslar ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish va jismoniy tarbiya madaniyatini mustahkamlashda muhim qadam hisoblanadi. Shu bilan birga, mahalliy budjetlar va investitsion dasturlar doirasida ushbu loyihalarning moliyalashtirilishi ko'zda tutilgan.

Dor yo'llari ham professional sportchilar, ham sayr qilishni xush ko'ruvchi oddiy fuqarolar uchun foydali bo'ladi. Natijada, ushbu loyiha sog'liqni saqlash, turizm va iqtisodiy faollik sohalariga kompleks ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalarini o'rganish asosida quyidagi xulosalarni keltirish mumkin:

Birinchidan, xalqaro amaliyotda mehmonxona biznesini rivojlantirish hamda uni moliyalashtirish imkoniyatlarini oshirishda turizm sohasi muhim o'rin tutadi. Shu sababli milliy amaliyotimizda turizmni rivojlantirish orqali mehmonxonalar faoliyatining moliyaviy natijalarini yaxshilashga alohida e'tibor qaratish lozim.

Ikkinchidan, davlat qo'riqxonalari, milliy tabiat bog'lari va o'rmon xo'jaliklari hududlarida batafsil rejalashtirilgan loyihalarni ishlab chiqish muddatlari uzoq muddatli va ekologik jihatdan mas'uliyatli turizmni rivojlantirish uchun strategik asos bo'lib xizmat qiladi.

Uchinchidan, yirik suv havzalari atrofida sayyohlik xizmatlarini yo'lga qo'yish orqali nafaqat mahalliy va xalqaro sayyohlarni jalb etish, balki mintaqaviy iqtisodiy faollikni oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish ham mumkin bo'ladi.

To'rtinchidan, dam olish xizmatlarini taklif etishdan tashqari, bunday tashabbuslar tashrif buyuruvchilarning ekologik madaniyatini yuksaltiradi hamda tabiat va biologik xilma-xillikka nisbatan mas'uliyat hissini kuchaytiradi. Ekoturizm va plyaj turizmi xizmatlarini kengaytirish O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish, ekologik barqarorlikni ta'minlash va uzoq muddatli istiqbolda inklyuziv iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan keng qamrovli strategiyasiga mos keladi.

Beshinchidan, mamlakatimizdagi mavjud turizm salohiyatidan samarali foydalanish orqali, sayyohlar nisbatan ko'p tashrif buyuradigan hududlarda xalqaro standartlarga mos mehmonxona tizimini shakllantirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ross, S. va Wall, G. (1999). Evaluating Ecotourism: The Case of North Sulawesi, Indonesia. *Tourism Management*, Vol. 20, No. 6, – pp. 673–682.
2. Valentine, P. (1993). Ecotourism and Nature Conservation: A Definition with Some Recent Developments in Micronesia. *Tourism Management*, Vol. 14, No. 2, – pp. 107–115.
3. Evans-Pritchard, D. va Salazar, S. (1992). What is Ecotourism? Eco-Institute of Costa Rica and ULACIT.
4. Weaver, D. B. (1999). Magnitude of Ecotourism in Costa Rica and Kenya. *Annals of Tourism Research*, Vol. 26, No. 4, – pp. 792–816.
5. https://ecodelo.org/3290-12_cho_takoe_ekoturizm_sovremennaya_kontseptsiya_ekoturizma-ekologicheskii_turizm_kak_sovremen
6. Witt, Stephen F., Moutinho, Luiz. *Tourism Marketing and Management Handbook*. Prentice Hall International (UK) Ltd., 2009. – p. 49.
7. <https://www.wwcf.com>
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida ekologik turizmni jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ–21-son qarori, 2024-yil 12-yanvar.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>